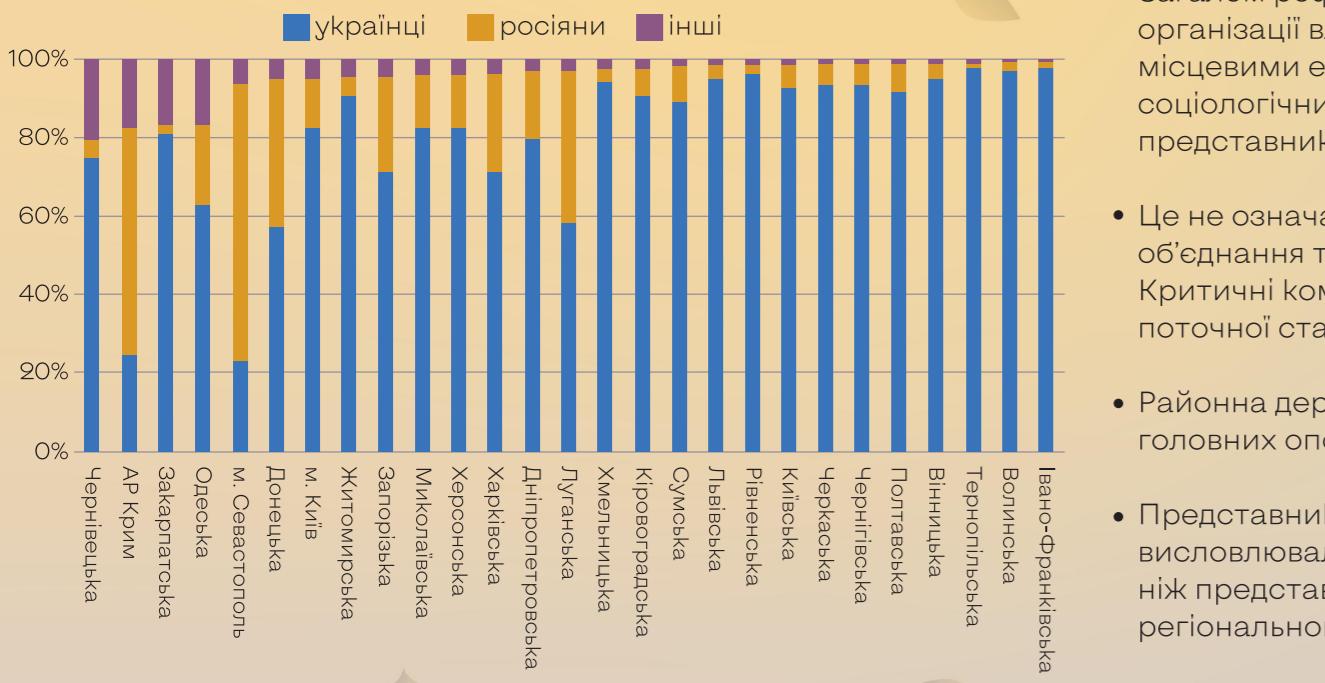
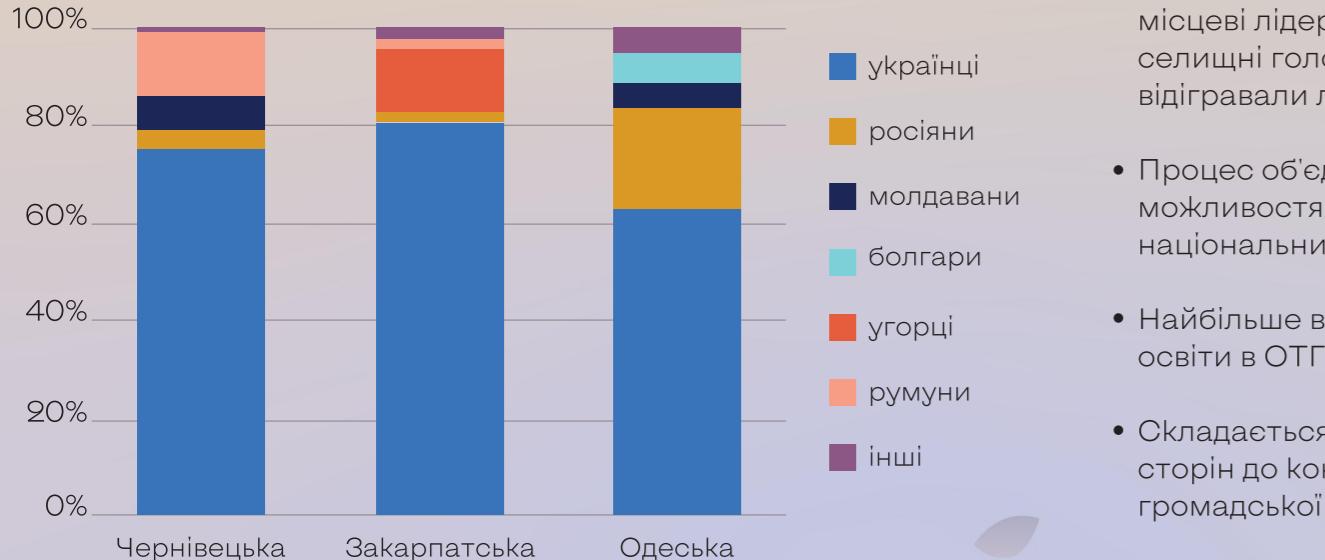

Національний склад населення регіонів України (2001)

Національний склад 3 областей (2001)

Основні висновки

- Загалом реформа місцевого самоврядування та територіальної організації влади позитивно оцінюється громадянами та місцевими елітами. Це також підтверджується результатами соціологічних досліджень серед населення України та інтерв'ю з представниками/-цями місцевих еліт.
- Це не означає, що процес реформування – добровільного об'єднання територіальних громад – не піддавався жодній критиці. Критичні коментарі стосувалися як початкового етапу, так і поточної стадії реформи.
- Районна державна адміністрація часто називалася серед головних опонентів реформи.
- Представники/-ці полієтнічних ОТГ у трьох регіонах частіше висловлювали позитивне ставлення щодо результатів реформи, ніж представники/-ці ГО із захисту прав національних меншин регіонального або національного рівня.
- Більшість організацій національних меншин (регіонального і національного рівнів) не були активно залучені до консультацій щодо об'єднання територіальних громад і не надавали рекомендацій щодо формування відповідної політики, оскільки місцеві лідери громадської думки (насамперед сільські або селищні голови громад, населених національними меншинами) відігравали лідеруючу роль у цьому процесі на місцевому рівні.
- Процес об'єднання територіальних громад не позначився на можливостях отримувати адміністративні послуги мовами національних меншин.
- Найбільше висловлених занепокоєнь стосувались середньої освіти в ОТГ, спричинених здебільшого освітньою реформою.
- Складається враження, що зростає інтерес усіх зацікавлених сторін до консультивативних механізмів та інструментів громадської участі.

Рекомендації

- Здійснювати моніторинг результативності та ефективності реформи місцевого самоврядування та територіальної організації влади.
- Забезпечити чіткий розподіл повноважень та відповідальності між державою та органами місцевого самоврядування, а також поміж органами місцевого самоврядування різних рівнів.
- Розглянути питання перегляду законодавства про місцеві вибори задля забезпечення рівного представництва всіх громад у місцевих виборчих органах.
- Удосконалити правові підстави для субмуніципальних органів врядування, що захищають ідентичність і представляють інтереси малих громад.
- Зміцнити фінансові та правові інструменти для забезпечення доступності та якості освіти в школах з викладанням предметів мовами національних меншин.
- Посилити правові рамки із захисту національних меншин.

Підготовлено Департаментом демократії і врядування та Департаментом з питань антидискримінації Генерального директорату II з питань демократії Ради Європи в рамках програми «Децентралізація і реформа місцевого самоврядування в Україні» та проекту «Захист національних меншин, включаючи ромів, та мови меншин в Україні»

Повна версія звіту доступна на сайті Офісу Ради Європи в Україні

Звіт Ради Європи

Вплив децентралізації влади на національні меншини в Україні в окремих регіонах: Закарпатській, Одеській і Чернівецькій областях

Мета

оцінка впливу реформи місцевого самоврядування та територіальної організації влади, зокрема, об'єднання територіальних громад, на національні меншини в Україні в трьох регіонах: Закарпатській, Одеській і Чернівецькій областях.

Стандарти Ради Європи, на яких базується звіт

- Європейська хартія місцевого самоврядування та додатковий протокол до неї про право участі в справах органу місцевого самоврядування.
- Рамкова конвенція про захист національних меншин.
- Європейська хартія регіональних мов або мов меншин.
- Рекомендації Комітету міністрів СМ/Rec(2004)12Е державам-членам щодо зміни кордонів та/або структури органів місцевої та регіональної влади.
- Рекомендації Комітету міністрів СМ/Rec(2018)4 державам-членам щодо участі громадян в місцевому публічному житті.

Джерела інформації

1. Загальна інформація про хід реформи місцевого самоврядування та територіальної організації влади.
2. Дані про національний склад населення.
3. 39 напівструктураних індивідуальних та групових інтерв'ю з представниками/-цями різних категорій зацікавлених осіб.

У звіті також використана додаткова інформація, зібрана Радою Європи у співпраці з національними партнерами,

а також результати щорічного соціологічного дослідження серед населення України з тематики реформи місцевого самоврядування та децентралізації влади, проведеного у 2020 році на замовлення Ради Європи.

Категорії зацікавлених осіб, з якими були проведені інтерв'ю в трьох областях

	Чернівецька область	Одеська область	Закарпатська область
ОТГ загалом	3	5	4
Керівництво ОМС (сільський/селищний/міський голова, заступник голови, староста, представники/-ці виконавчого комітету)	6+1	8+7	6
Представники/-ці навчальних закладів	6	5	0
Представники/-ці обласних та районних органів влади	5	5	3
Представники/-ці організацій національних меншин	3	4	3
Представники/-ці інших організацій та установ регіонального рівня	3	1	2
Представники/-ці всеукраїнських громадських організацій національних меншин та/або їхніх асоціацій/об'єднань («парасолькових» організацій)		9	

В ході інтерв'ю респондентів запитували про таке

- Загальне сприйняття реформи місцевого самоврядування та територіальної організації влади (із фокусом на добровільному об'єднанні територіальних громад) та її практичних результатів.
- Основні прибічники та опоненти реформи у регіоні, а також їхні аргументи «за» та «проти».
- Вагомість питань національних меншин у дебатах щодо реформи на місцевому рівні.
- Можливий вплив реформи на забезпечення прав національних меншин, а також їхньої участі в процесах формування політики на місцевому рівні.

У цьому звіті підсумовані результати та висновки на основі інформації, зібраної з різних джерел.

Найпоширеніші аргументи на підтримку добровільного об'єднання територіальних громад

- Автономія місцевого самоврядування, «незалежність від районної влади», яка раніше відігравала вирішальну роль у майже всіх сферах життя громади.
- Більша підконтрольність місцевої влади перед громадою та справедливість розподілу місцевих бюджетів.
- Публічні послуги кращої якості та наближені до місцевих жителів.
- Потенціал для місцевого розвитку, зокрема можливість управління земельними ресурсами за межами населених пунктів, доступ до значної підтримки з державного бюджету та грантів міжнародних організацій, спеціально призначених для об'єднаних територіальних громад.

Найпоширеніші аргументи проти добровільного об'єднання територіальних громад

- Втрата населеним пунктом статусу адміністративного центру територіальної громади може привести до нівелювання статусу сільського / селищного голови, звільнення персоналу виконкомів та згодом – до втрати місцевої ідентичності віддалених сіл, особливо тих, що мають різну етнічну структуру населення.
- Ризик закриття чи пониження ступеню шкіл під час реорганізації мережі навчальних закладів.
- Неспроможність – як фіскальна, так і управлінська – майбутньої об'єднаної територіальної громади у запропонованій конфігурації, а також недовіра до майбутніх партнерів по громаді, особливо, щодо розподілу бюджетних асигнувань.
- Недовіра до центральних органів влади.